

รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
Development Model Based on the Quality of Life of the Elderly
Precepts Five Village of Lam Plai Mat in Buriram Province

พระครูสุนทรวิจิตรบัณฑิต, ธนันต์ชัย พัฒนะสิงห์, ทิพย์ ชันแก้ว, บุญรัตน์ อุตสา

Phrakhrusunthonveerabundit, Thananchai Pattanasing,

Thip Khankeaw, Boonyarat Utsa

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Buriram Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

E-mail: dr.weerachon@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับพฤติกรรมการนำศีล 5 ไปใช้ใน
ชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนา
คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์
และ 3) พัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ โดยใช้การวิจัยแบบเชิงคุณภาพ
และปริมาณ โดยวิธีสร้างแบบสอบถามและสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า

1. ศึกษาระดับพฤติกรรมการนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ อำเภอลำ
ปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์พบทัศนคติที่มีต่อพฤติกรรมการนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
ของผู้สูงอายุ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก ร้อยละ 3.55 ระดับ
พฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของผู้สูงอายุ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ
จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ที่ ร้อยละ 2.3

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์คือควรปลูกฝังตั้งแต่เด็กให้พูดแต่ความจริงไม่โกหก
หลอกลวง ร้อยละ 59.33 และสองควรมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้คนหันมาสนใจใน
พระพุทธศาสนามากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 52 และออกกฎหมายที่มีบทลงโทษอย่างหนัก และ
บังคับใช้อย่างจริงจัง ร้อยละ 1.67

3. รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5
อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมออกกกำลังกายที่
หลากหลายเหมาะสมกับคนทุกกลุ่มเพศวัย 2) มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษา

ได้รับบทความ: 15 กรกฎาคม 2566; แก้ไขบทความ: 10 สิงหาคม 2566; ตอรับตีพิมพ์: 11 สิงหาคม 2566

Received: July 15, 2023; Revised: August 10, 2023; Accepted: August 11, 2023

สุขภาพร่างกายและตรวจสุขภาพเป็นประจำ 3) การดูแลรักษาสุขอนามัยด้านสิ่งแวดล้อม สถานที่สาธารณูปโภค และโภชนาการที่ดี 4) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในชุมชน 5) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม 6) การสร้างแหล่งรายได้เสริมให้กับชาวบ้าน 7) ควรจัดให้มีการเปิดสอนวิชาหรือความรู้ที่ไม่มีสอนในโรงเรียน โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยรวมกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความรู้ มาเป็นครูถ่ายทอดความรู้

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ, หมู่บ้านรักษาศีล 5

Abstract

The purpose of this research were: 1) To study the level of behavior of applying the five precepts in daily life of the elderly Lamplaimat district, Buriram province. 2) To study process for the development of quality of life of the elderly according to the village observing the five precepts, Lamplaimat district, Buriram province. and 3) To develop a model for the quality of life of the elderly according to the village observing the five precepts, Lamplaimat district, Buriram province.

The research result found that:

1. To study the level of behavior in applying the 5 precepts to the daily life of the elderly. Lamplai Mat District Buriram province found an attitude towards the behavior of applying the 5 precepts to the daily life of the elderly. Lamplai Mat District Buriram Province was at a high level (mean 3.55) the level of behavior of observing the 5 precepts of the elderly according to the 5 precepts village project, Lam Plai Mat District Buriram Province The overall level is moderate.

2. The Guidelines for improving the quality of life of the elderly According to the 5 Precepts Village Project, Lam Plai Mat District Buriram province should instill since childhood to tell the truth, not to lie and deceive, 59.33 percent, and secondly, there should be a campaign to make people pay more attention to Buddhism. accounted for 52 percent and enacted legislation with severe penalties. and seriously enforcing 1.67 percent.

3. The Models to improving the quality in life the elderly according to the 5 Precepts Village Project, Lam Plai Mat District Buriram Province consists of 1) organizing a variety of exercise activities suitable for people of all genders

and ages 2) having training to educate about physical health care and regular health checks 3) maintaining environmental hygiene public utility and good nutrition 4) Organizing activities that promote unity in the community 5) Organizing activities that encourage people to sacrifice for the common good 6) Creating additional sources of income for the villagers I know that is not taught in school. by using the temple as a learning center Overall.

Keywords: Developmental Patterns, Quality of Life for the Elderly, Villages Keeping the 5 Precepts

1. บทนำ

หมู่บ้านศีล 5 เกิดขึ้นครั้งแรกจากการดำเนินนโยบายโดยใช้ศาสนานำการเมืองของพระเจ้าบรมมหาราชวังมณฑลราชบุรี ผู้ปฏิบัติหน้าที่สมเด็จพระสังฆราช วัดปากน้ำ กรุงเทพมหานคร โดยมุ่งเน้นที่จะเสริมสร้างความปรองดอง และสมานฉันท์ของคนในชาติให้เกิดความสงบ สันติสุข มีความกลมเกลียวกัน ลดปัญหาความขัดแย้ง สร้างความมั่นคงและปลอดภัยในชีวิตซึ่งในสังคมไทยจะเห็นว่า ประชาชนชาวไทยส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติการดำเนินชีวิตของคนไทยและวัฒนธรรมต่าง ๆ ได้รับอิทธิพลหล่อหลอมด้วยหลักธรรมคำสอน ในพระพุทธศาสนา ซึ่งอยู่ในความคิดหรือชีวิตจิตใจของคนไทยเป็นเวลานาน สามารถสังเกตได้จากผลสะท้อนที่ปรากฏออกมาในด้านต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิต ทศนคติพฤติกรรม นิสัยใจคอของชาวไทยตลอดจนถึงวัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ลักษณะดังกล่าวซึ่งส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากหลักธรรม ในพระพุทธศาสนา โดยการนำมาปฏิบัติดัดแปลงให้สอดคล้องกับการดำเนินชีวิต (สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฺฒโน), 2538: 7) การดำเนินชีวิต ของชีวิตมนุษย์ในแต่ละวัน จึงต้องเผชิญกับสภาพสิ่งแวดล้อมที่ยั่วเยวให้เกิดความอยากได้ อยากมี อยากเป็นเช่นคนอื่น ๆ จึงจำเป็นต้องต่อสู้กับ สิ่งเหล่านั้นที่ยั่วเยวซึ่งเกิดจากความไม่รู้เพื่อให้ได้มา ซึ่งความสะดวกสบายตอบสนองความต้องการของตน และหลีกเลี่ยงความทุกข์ยากลำบาก หรือแม้แต่งานที่ต้องใช้แรงงาน สิ่งเหล่านี้เรียกว่า กิเลสตัณหา พลังที่จะต่อสู้กับกิเลสตัณหา ได้ก็คือพลังแห่งสติและพลังแห่งปัญญา ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการฝึกหัดอบรมด้วยหลักธรรมอย่างเป็นขั้นตอนต่อเนื่องและสม่ำเสมอ จนสามารถยกระดับจิตใจขึ้นสูงเหนือกิเลสตัณหาได้ จึงจะได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์จะเห็นได้หลักพระพุทธศาสนาจะเน้นถึงการยอมรับศักยภาพของมนุษย์ พระพุทธองค์ ทรงเน้นให้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาชีวิตให้ก้าวไปสู่เป้าหมายที่ดี ซึ่งพระพุทธศาสนาเห็นว่าหลักการพัฒนาชีวิตมนุษย์จะพัฒนาด้วยหลักไตรสิกขา ในด้านพฤติกรรม (ศีล) ด้านจิตใจ (สมาธิ)

และด้านปัญญา (ปัญญา) 4 โดยหลักการดังกล่าวถือเป็นพื้นฐานในการพัฒนามนุษย์ให้ที่มีคุณภาพ ซึ่งจำเป็นจะต้องพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางอาชญากรรม การทำลายล้างผลาญซึ่งกันและกัน การปล้นชิงทรัพย์สิน การทำความผิดทางเพศ การโกหก หลอกลวง และการเสพสิ่งเสพติดให้โทษ ดังเช่นที่ปรากฏเป็นข่าวทางสื่อสารมวลชนอยู่บ่อย ๆ ตลอดถึงปัญหาทางสังคมเศรษฐกิจการเมืองการปกครอง เมื่อว่าโดยสรุปแล้วแต่เป็นการประพาศติผิด ในเรื่องการละเมิดศีล 5 ทั้งสิ้น เพราะคนยึดเอาประโยชน์ตนและพวกพ้องเป็นใหญ่ ไม่ใส่ใจผลกระทบต่อส่วนรวม ขาดความรับผิดชอบ เห็นผิดเป็นชอบ ในขณะที่สังคมเปลี่ยนไป ประกอบกับขาดความเข้าใจหลักศีลธรรม และไม่เห็นความสำคัญของศีลธรรม เพราะความโลภ โกรธ หลง เข้าครอบงำจิตใจ ความคิดอ่าน และความประพฤติหลาย ๆ อย่าง ซึ่งแต่ก่อนถือว่าเป็นความชั่ว ความผิด ได้กลายเป็นสิ่งที่คนในสังคมยอมรับ แล้วพากันประพฤติปฏิบัติโดยไม่รู้สึกละอาย สะเทือน จนทำให้เกิดปัญหาและทำให้วิถีชีวิตมีดมนลงไป พวกเราชาวพุทธจะต้องร่วมกันแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง ต้องยึดหลักการให้มันคงที่ จะไม่ทำสิ่งใด ๆ ที่ชั่วที่เสื่อม ต้องกล้าบากบั่นที่จะทำแต่สิ่งที่เป็นความดีเป็นความถูกต้อง และเป็นธรรมเพื่อให้ผลความประพฤติปฏิบัติชอบ บังเกิด เพิ่มพูนขึ้นและคำจุน ส่วนรวมไว้มิให้เสื่อมทรุด หากให้กลับฟื้นคืนดีขึ้นได้เป็นลำดับ

ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการรักษาศีล 5 อันเป็นศีลระดับพื้นฐาน เป็นบาทเบื้องต้น ของการดำเนินชีวิตและการพัฒนาตนเองและสังคมผู้สูงวัยโดยรวม เพราะศีลหมายถึง ความเป็นปกติธรรมดาหรือการประพฤติชอบทางกาย วาจา เป็นศีลพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้นำหรือผู้ปกครองหมู่บ้านกับผู้อยู่ในหมู่บ้าน ชุมชนอย่างมีความสุขสงบ การกระทำ ในสิ่งที่ดีเป็นตัวอย่างและแบบอย่างที่ดีให้กับชุมชน และนำพาทำกิจกรรมที่สื่อไปในทางที่ดี ทั้งการศึกษา ศาสนา เศรษฐกิจสังคม การให้การศึกษาในระบบ การเรียนการสอนมีความจำเป็นรวมถึงการให้การศึกษาทางศีลธรรมที่ต้องเอาจริงเอาจัง ผู้วิจัยจึงมีความปรารถนาที่จะศึกษารูปแบบกระบวนการพัฒนาชุมชน โดยสังเกตพฤติกรรม การเข้ารักษาศีล 5 ศีล 8 ในวันอุโบสถศีลหรือนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมเผยแผ่ศีลธรรม ตามแนวทางแห่งพระพุทธศาสนาให้เกิดมีขึ้น รวมไปถึงประชาชนในหมู่บ้าน เนื่องจากประชาชนในพื้นที่ชุมชนบ้านยางแห่งนี้ มีความโดดเด่นด้านประเพณีวัฒนธรรม

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

3. เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาระดับพฤติกรรมภานาศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนารูปแบบแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

3.1 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย

ประชากรและ ได้แก่ผู้สูงวัยในเขตอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้สูงวัยโดยแบ่งได้คือ บ้านยาง จำนวน 100 คน บ้านผไทรินทร์ จำนวน 70 คน บ้านตลาดโพธิ์ จำนวน 68 คน และบ้านโคกลำจำนวน 62 คน รวม 300 คน โดยการสุ่มในการเก็บข้อมูลในการทำ การแจกแบบสอบถามและได้สัมภาษณ์เชิงลึก

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามการวิจัยเชิงปริมาณจากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับพฤติกรรมภานาศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยแบบสอบถามเป็นแบบประเมินพฤติกรรมภานาศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ โดยมีค่า IOC อยู่ที่ .87 แบบสอบถามประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมภานาศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์มีระดับความเห็น

2. ลักษณะของเครื่องมือ

1) เครื่องมือแบบสอบถามการประเมินผลพฤติกรรมภานาศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัยอำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์5 ระดับ (Rating Scale)

2) เครื่องมือแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In – Depth Interview) ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาความรู้พื้นฐานทั่วไป หลักการแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดบุรีรัมย์จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเด็นคำถามเพื่อใช้เป็นแนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยยึดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การสร้างกลยุทธ์แบบมีเครื่องมือแบบกิจกรรมและหลักสูตร การพัฒนาความผาสุกทางจิตวิญญาณผ่านกระบวนการบุญกิริยาวัตถุของผู้สงฆ์ที่มาถือศีลอุโบสถในวัดของพระพุทธศาสนาจังหวัดบุรีรัมย์

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ตรวจสอบและวิพากษ์ แก้ไข รับรอง ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จนเป็นที่สมบูรณ์ถูกต้องตามหลักวิชาการ จึงได้นำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

2) แนวในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth – Interview) ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญ ตรวจสอบและวิพากษ์ แก้ไข รับรอง ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จนเป็นที่สมบูรณ์ ถูกต้องตามหลักวิชาการ

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย แบบสอบถาม โดยเครื่องมือวิจัยที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวางแผนก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นขั้นตอนการวางแผน เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการลงพื้นที่เก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลวิจัยภาคสนาม ในวิธีการแจกแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจากนั้นนำข้อมูลที่ได้อามาวิเคราะห์ผลตามหลักสถิติและนำเสนอข้อมูลในรูปตารางและเชิงบรรยาย

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยหาค่าร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการอธิบายข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลเชิงคุณภาพทั้งในส่วนผลการวิจัยเอกสารและการสัมภาษณ์ ดังนั้นเพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ ในงานวิจัยนี้ จะใช้ระเบียบวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) โดยก่อนการวิเคราะห์ข้อมูลก็จะมีเตรียมข้อมูลโดยการลดทอนข้อมูลและการตรวจสอบความน่าเชื่อถือของข้อมูล

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ออกแบบด้วยวิธีวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Methods Research จากนั้นทำการสรุปผล อภิปรายผลเชิงพรรณนา สรุปผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้ รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์สรุปผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

4.1 ระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของพุทธศาสนิกชน
ชาวบ้านยาง ตำบลบ้านยาง อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัย อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ดังตาราง

ตารางที่ 1 แสดงระดับพฤติกรรมกรรมการนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัย อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์อำเภอปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็น	จำนวน
ศีลข้อที่ 1 เว้นจากการฆ่าสัตว์				
การล่าสัตว์เป็นกีฬาที่น่าตื่นเต้น	4.29	0.67	ไม่เห็นด้วย	1
การฆ่าสัตว์เพื่อทำอาหารเป็นเรื่องปกติในชีวิต	2.88	1.31	ไม่แน่ใจ	3
รัฐบาลควรส่งเสริมให้การชนไก่เป็นกีฬาพื้นเมืองของประเทศไทย	3.87	1.19	ไม่เห็นด้วย	2
รวม	3.68	1.06	มาก	
ศีลข้อที่ 2 เว้นจากการลักทรัพย์				
การถือเอาสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเพื่อนเป็นสิ่งที่ยอมกันได้	3.46	0.95	ไม่แน่ใจ	4
การยืมเงินเพื่อนเพียงเล็กน้อยจะคืนหรือไม่คืนก็ได้	4.02	0.78	ไม่เห็นด้วย	3
การคืนเงินแก่พ่อค้าที่ทอนเงินเกินเป็นการกระทำที่ถูกต้อง	4.50	0.05	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	2
การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทำให้มีความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน	4.61	0.90	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1
รวม	4.14	0.92	มาก	
ศีลข้อที่ 3 การประพฤติดินในกาม				

การมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่ใช่แฟนเป็น วิวัฒนาการของสังคมสมัยใหม่	3.62	0.68	ไม่เห็นด้วย	2
การมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่รู้จักสามารถ เป็นไปได้เสมอในสังคม	3.52	0.73	ไม่เห็นด้วย	3
การมีคู่รักมาก ๆ ถือเป็นผู้มีเสน่ห์	3.68	1.16	ไม่เห็นด้วย	1
	3.60	0.86	มาก	
ศีลข้อที่ 4 การไม่พูดเท็จ				
ถ้ามีประโยชน์มาก จะพูดโกหกบ้างก็ไม่ เป็นไร	2.18	0.98	เห็นด้วย	2
การนินทาคนอื่น ถ้าเขาไม่รู้ก็ไม่เป็นไร	3.41	1.32	ไม่แน่ใจ	1
	2.79	0.89	ปานกลาง	
ศีลข้อที่ 5 การไม่ดื่มสุราของมึนเมา				
เมื่อมีงานเลี้ยงสังสรรค์จะดื่มเหล้าหรือ เบียร์บ้างก็ไม่เป็นไร	2.55	0.67	ไม่แน่ใจ	3
การดื่มเหล้าหรือเบียร์เหมาะสมกับ การ รับประทานอาหารมื้อเย็น	3.41	1.31	ไม่แน่ใจ	1
การดื่มเหล้าหรือเบียร์สามารถช่วยให้ คลายเครียดได้ระดับหนึ่ง	3.26	1.19	ไม่แน่ใจ	2
	3.07	1.06	ปานกลาง	
	3.46	0.96		

ระดับพฤติกรรมการรักษาศีล 5 ของสูงวัย ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อแยกด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้าน ศีลข้อ 2 เว้นจากการลักทรัพย์ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14) รองลงมาคือ ศีลข้อ 3 การประพฤติดินในกาม (ค่าเฉลี่ย 3.60) ต่ำสุดด้าน ศีลข้อที่ 4 การไม่พูดเท็จ (ค่าเฉลี่ย 2.79) เมื่อแยกศีลเป็นรายข้อพบว่าศีลข้อที่ 1 ศีลข้อที่ 1 เว้นจากการฆ่าสัตว์ พบว่าด้านการล่าสัตว์เป็นกีฬาที่น่าตื่นเต้น อยู่ในระดับไม่เห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 4.29) รองลงมาด้านรัฐบาลควรส่งเสริมให้การชนไก่เป็นกีฬาพื้นเมืองของประเทศไทย (ค่าเฉลี่ย 3.87) ต่ำสุด การฆ่าสัตว์เพื่อทำอาหารเป็นเรื่องปกติในชีวิต อยู่ในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 2.88) ศีลข้อที่ 2 เว้นจากการลักทรัพย์ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.14) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตทำให้มีความเจริญก้าวหน้าในการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 4.61) รองลงมาคือด้านการคืนเงินแก่พ่อค้าที่ทอนเงินเกินเป็นการกระทำที่ถูกต้อง (ค่าเฉลี่ย 4.50) ต่ำสุดคือการถือเอาสิ่งของเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเพื่อนเป็นสิ่งที่ยอมกันได้ อยู่ในระดับไม่แน่ใจ

(ค่าเฉลี่ย 3.46) ศีลข้อ 3 การประพฤติผิดในกาม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) โดยด้านที่มีค่าสูงสุดคือ การมีคู่รักมาก ๆ ถือเป็นผู้มีเสน่ห์ อยู่ในระดับไม่เห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 3.68) รองลงมาคือการมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่ใช่แฟนเป็นวิวัฒนาการของสังคมสมัยใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.62) ต่ำสุดคือ การมีเพศสัมพันธ์กับคนที่ไม่รู้จักสามารถเป็นไปได้เสมอในสังคม (ค่าเฉลี่ย 3.52) ศีลข้อที่ 4 การไม่พูดเท็จ อยู่ในระดับไม่เห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 2.79) ค่าสูงสุดคือการนินทาคนถ้าเขาไม่รู้ก็ไม่เป็นไร อยู่ในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 3.41) ถ้ามีประโยชน์มากจะพูดโกหกบ้างก็ไม่เป็นไร อยู่ในระดับเห็นด้วย (ค่าเฉลี่ย 2.18) ศีลข้อที่ 5 การไม่ดื่มสุราของมึนเมา ด้านที่มีค่าสูงสุดคือ การดื่มเหล้าหรือเบียร์เหมาะสมกับ การรับประทานอาหารมึนเมา อยู่ในระดับไม่แน่ใจ (ค่าเฉลี่ย 3.41) รองลงมาคือการดื่มเหล้าหรือเบียร์สามารถช่วยให้คลายเครียดได้บ้าง (ค่าเฉลี่ย 3.26) ต่ำสุดคือ เมื่อมีงานเลี้ยงสังสรรค์จะดื่มเหล้าหรือเบียร์บ้างก็ไม่เป็นไร (ค่าเฉลี่ย 2.55)

4.2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ดังตาราง

ตารางที่ 2 แสดงแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์

แนวทาง	กิจกรรม
ควรมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้คนหันมาสนใจในพระพุทธศาสนามากขึ้น	ทำบุญตักบาตรและขยายโอกาสสู่ชุมชนด้วยวิถีพุทธ
สถาบันการศึกษาทุกระดับควรเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม	สร้างเครือข่ายสถานศึกษากับชุมชนผู้สูงอายุในตำบล
มีบทลงโทษที่จริงจังและรุนแรงมากขึ้น	ออกกฎหมายระเบียบและข้อบังคับเป็นประจักษ์

พบว่า ผู้สูงอายุได้ให้แนวทางมาคือควรมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้คนหันมาสนใจในพระพุทธศาสนาเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 52 สถาบันการศึกษาทุกระดับควรเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 24.67 ผู้สูงอายุ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ไม่ใส่ใจในศาสนาจึงเป็นเรื่องยาก ร้อยละ 17.67 ไม่ออกความคิดเห็น ร้อยละ 5 ควรมีบทลงโทษที่จริงจังและรุนแรงขึ้น ร้อยละ 0.67 กับข้อคำถามอะไรคือปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้คนไทยไม่สามารถรักษาศีล 5 ได้ พบว่าไม่สามารถหลีกเลี่ยงการฆ่าสัตว์ตัดชีวิตได้ ร้อยละ 39 การเปลี่ยนแปลงของสังคม ร้อยละ 29 ความยากได้ยากมีไม่รู้จักพอของมนุษย์ ร้อยละ 13.33

4.3 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ

ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ประกอบด้วย 1) การจัดกิจกรรมออกกำลังที่หลากหลายเหมาะสมกับคนทุกกลุ่มเพศวัย 2) มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพร่างกายและตรวจสุขภาพเป็นประจำ 3) การดูแลสุขภาพสุขอนามัยด้านสิ่งแวดล้อม สถานที่ สาธารณูปโภค และโภชนาการที่ดี 4) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในชุมชน 5) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม 6) การสร้างแหล่งรายได้เสริมให้กับชาวบ้าน 7) ควรจัดให้มีการเปิดสอนวิชาหรือความรู้ที่ไม่มีสอนในโรงเรียนทั่วไป โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยรวมกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความรู้ มาเป็นครูถ่ายทอดความรู้

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยรูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์จะอภิปรายผลดังนี้

5.1 ระดับพฤติกรรมภรณ์การนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 53.00 ส่วน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 60 - 65 ปี คิดเป็นร้อยละ 59.34 รองลงมา อายุระหว่าง 66 - 70 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.33 ต่ำสุดคืออายุ 81 ปีขึ้นไปคิดเป็นร้อยละ 1 ทศนคติที่มีต่อพฤติกรรมภรณ์การนำศีล 5 ไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้สูงวัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.55) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย สอดคล้องกับนริสา วงศ์พนา (2551: 123-125) รัชได้ศึกษา “การสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตในสังคมผู้สูงอายุ” (โสวิทย์ บำรุงศักดิ์, 2549: 100-102) ผลศึกษาพบว่า การสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตของผู้สูงอายุในยุคของการเป็นสังคมผู้สูงอายุมีความสำคัญยิ่ง เพราะผู้สูงอายุต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในทุกมิติของสุขภาวะทั้งมิติทางกาย ทางจิต ทางสังคมและทางจิตวิญญาณ ทำให้เกิดผลกระทบต่อผู้สูงอายุ ดังนั้นการสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตที่ดีจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งจะส่งผลต่อสุขภาวะที่สมบูรณ์ในทุก ๆ มิติ สุขภาวะทางจิตที่ดีทำให้ผู้สูงอายุสามารถยอมรับและจัดการกับการเปลี่ยนแปลงรอบด้านที่เกิดขึ้นตามศักยภาพของตน ทั้งนี้เพื่อทำให้เป็นสังคมผู้สูงวัยที่มีคุณค่า ไม่เป็นสังคมชราภาพที่เป็นภาระของสังคม

5.2 แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ คือแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงวัย ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์คือควรมีการจัดกิจกรรมรณรงค์ให้คนหันมาสนใจในพระพุทธศาสนามากขึ้น คิดเป็นร้อยละ 52 สถาบันการศึกษาทุกระดับควรเน้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 24.67 ผู้สูงวัย อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ไม่ใส่ใจในศาสนาจึงเป็นเรื่องยาก ร้อยละ 17.67 ไม่ออกความคิดเห็น ร้อยละ 5

ควรมีบทลงโทษที่จริงจังและรุนแรงขึ้น ร้อยละ 0.67 รณรงค์ให้งดการรับประทานเนื้อสัตว์ ร้อยละ 31.33 ปลุกฝังให้เด็กรู้จักรักสัตว์ ว่าชีวิตเขาก็เหมือนชีวิตเรา ร้อยละ 26.67 บอกให้รู้ถึงโทษของการทำร้ายสัตว์ ร้อยละ 21 ทำได้ยากเพราะเนื้อสัตว์เป็นส่วนประกอบของการทำอาหาร ร้อยละ 18.33 มีบทลงโทษแก่ผู้ที่ฆ่าสัตว์ ร้อยละ 2.67 มีบทลงโทษที่เด็ดขาดสำหรับคนที่ลักทรัพย์ ร้อยละ 51.67 รัฐบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้ ร้อยละ 43.67 ปลุกฝังตั้งแต่เด็กให้เป็นคนดีไม่ลักทรัพย์ ร้อยละ 3 และจัดอบรมเรื่องคุณธรรมจริยธรรมบ่อย ๆ ร้อยละ 1.67 ปลุกฝังให้รู้จักรักเดียวใจเดียว ร้อยละ 29.33 แต่งกายให้เรียบร้อย มิดชิด จะทำให้ไม่เกิดการประพฤติดนินทา ร้อยละ 22.33 มีบทลงโทษกับคนที่ประพฤติดนินทา ร้อยละ 22 บอกถึงผลเสียของการประพฤติดนินทา และข้อดีของการรักเดียวใจเดียว ร้อยละ 17.33 สอดคล้องกับ รัตนา คัมภีรานนท์, ฐิติมา เตียววัฒนวิวัฒน์, นารีรัตน์ ผุดผ่อง, 2555: 125) อาจได้ศึกษาความผาสุกทางจิตวิญญาณและความผาสุกของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุ บ้านบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 160 คน ภิญโญ สิงห์กฤตยา, 2553: 148)

5.3 รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ 1) การจัดกิจกรรมออกกำลังกายหลากหลายเหมาะสมกับคนทุกกลุ่มเพศวัย 2) มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลรักษาสุขภาพร่างกายและตรวจสุขภาพเป็นประจำ 3) การดูแลรักษาสุขอนามัยด้านสิ่งแวดล้อมสถานที่ สาธารณูปโภค และโภชนาการที่ดี 4) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดความสามัคคีในชุมชน 5) การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักเสียสละเพื่อส่วนรวม 6) การสร้างแหล่งรายได้เสริมให้กับชาวบ้าน 7) ควรจัดให้มีการเปิดสอนวิชาหรือความรู้ที่ไม่มีสอนในโรงเรียนทั่วไป โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ โดยรวมกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความรู้ มาเป็นครูถ่ายทอดความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่พึงพอใจในความเป็นอยู่ในศูนย์ฯ มาก โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่มีญาติ เนื่องจากรู้สึกว่ามีที่ศูนย์แห่งนี้อบอุ่นสมบูรณ์ทุกอย่าง ขาดแต่ญาติพี่น้อง อาจรู้สึกเหงาบ้างในบางครั้ง แต่ก็เปรียบเสมือนบ้านหรือครอบครัว มีพี่เลี้ยงคอยดูแล และมีคุณภาพชีวิตที่ดี นอกจากนี้ พบว่า อาชีพก่อนเข้าสถานสงเคราะห์ สถานทางการเงิน การมาเยี่ยมในรอบปีที่ผ่าน และการเข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับความผาสุกทางจิตวิญญาณ

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผู้รูปแบบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ตามโครงการหมู่บ้านรักษาศีล 5 อำเภอลำปลายมาศ จังหวัดบุรีรัมย์ ทำให้ได้รับประโยชน์จากการศึกษา ได้เข้าใจในเรื่องศีล 5 มากขึ้น และนำแนวทางที่ได้ไปประพฤติปฏิบัติศีล 5 เป็นหลักธรรมที่นำไปสู่การประพฤติดี

ประพตฺธิชอบทงกยวจจ และใจให้เกดควมซ้อสตัย สุจรต และส่งผลให้พตฺธิกรรมของบุคคลผู้มีศีล ีควมเมตตจ กรุณจอ่อนโยน นุ่มนวล และนจเครพและนจเลื่อมใส และการแสดงออกมทงด้นพตฺธิกรรม ีปณัฏฐณของบุคลิกภพที่ต้งม และแสดงออกมทงกย วจจ และใจ อย่างเหมะสมกับสภพเวดล้อม ทจให้เกดเสนห้อยู่ในตัว ทจให้พตฺธิกรรมทงกย วจจ และใจ ที่แสดงออกมทงสังคมย้อมควมสงบสุข

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาการนำหลักศีล 5 เพื่อพัฒนาบุคลิกภพของบุคคลในสังคมตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. การประยุกต์หลักเบญจศีลและเบญจธรรมเพื่อแก้ไขพฤติกรรม และค่านิยมอันไม่เหมาะสมของสังคมไทย
3. ศึกษาการสร้างรูปแบบการนำศีล 5 มา บำบัดรักษาผู้ติดสิ่งเสพติดที่เหมาะสมตามจริตของแต่ละบุคคล
4. ศึกษาติดตามประเมินผลโครงการหมู่บ้านหรือชุมชนรักษาศีล 5 ในพื้นที่จังหวัดบุรีรัมย์

เอกสารอ้างอิง

- นริสา วงศ์พนารักษ์. (2556). การสร้างเสริมสุขภาวะทางจิตในสังคมผู้สูงอายุ. **วารสารวารสารวิจัยสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น**, 6(2), 160-164.
- รัตนา คัมภีรณนธ์ และ จิตติมา เตียววัฒนวิวัฒน์. (2555). ความผาสุกทงจิตวิญญณแลควมสุขของผุ้สูงอาย: กรณัศึกษาศุนย์พัฒนการจตสวัสดีการทงสังคมผุ้สูงอาย บ้างบางละมุง อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี. **รายงานวิจัย**. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดชลบุรี: สถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข.
- ภินันท์ สิงห์กฤตยา. (2553). ศึกษาการประยุกต์ใช้กระบวนทัศน์และกระบวนการสร้างเสริมสุขภาพตามแนวพระพุทศาสนา. **พุทธศาสนตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทศาสนา**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระญาณสังวร (เจริญ สุวฑฒโน). (2538). **ความจริงที่ต้องเข้าใจ**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- โสวิทย์ บำรุงศักดิ์. (2549). ศึกษาวิเคราะห์ศีล 5 ในพระไตรปิฎก. **สารนิพนธ์พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.